

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE 2. EINDELIJK EEN BEVESTIGING VAN HET VOORKOMEN VAN *CELLANA ROTA*

door

H.K. Mienis

Cellana rota (Gmelin, 1791), familie Nacellidae, is een bekende schaalhoren uit de Rode Zee (Powell, 1973 – als *Cellana eucosmia*; Christiaens, 1974). Zij komt daar heel algemeen voor en bewoont daar bijna elk rotsblok of ander stevig voorwerp hoog in de littorale zone.

Christiaens (1967) heeft deze soort voor het eerst uit de Middellandse Zee vermeld. In 1961 vond hij een achttal dode exemplaren in ondiep water tussen rotsen zo'n 15 km ten noorden van Akko, Israël. Dit is geruime tijd de enige originele vermelding geweest van deze soort uit het oostelijk deel van de Middellandse Zee totdat Barash & Danin (1973) een leeg exemplaar rapporteerden van het strand van Herzliyya. Andere vondsten zijn mij niet bekend uit de literatuur.

Zich baserend op bovenstaande vondsten, beschouwt Zenetos de soort als ingeburgerd ('established') in de Middellandse Zee in haar 'Atlas of Exotic Molluscs in the Mediterranean' (zie: www.ciesm.org/atlas/appendix3.html).

Het exemplaar dat vermeld werd door Barash & Danin (1973) bevindt zich in de 'National Mollusc Collection' van de Universiteit van Tel Aviv (TAU). Dit exemplaar is op 4 juli 1965 door Y. Nagy op het strand van Herzliyya gevonden (TAU NS 8894). Tijdens een controle van de determinatie bleek echter overduidelijk dat het exemplaar niets met *Cellana* te maken heeft, maar dat het een heel afgesleten, hoog exemplaar van *Patella caerulea* Linnaeus, 1758 is.

Het voorkomen van *Cellana rota* in de Middellandse Zee was dus eigenlijk louter gebaseerd op de vondst van Christiaens in 1961.

In de 'Faculty of Life Sciences' van de Universiteit van Tel Aviv wordt reeds geruime tijd veel aandacht geschonken aan de steeds toemende vervuiling van het zeewater in het oostelijk deel van de Middellandse Zee en de invloed daarvan op de mariene flora en fauna. Eén van de studentes, Tamar Feldstein, monitort de invloed van verontreinigd zeewater op het voorkomen van schaalhorens. Deze zomer heeft ze tijdens veldwerk levende exemplaren van *Cellana rota* op vier verschillende lokaties aangetroffen: op stenen van de golfbrekers nabij de plaatselijke electriciteitscentrale, ter hoogte van Hadera (2 juli 2000), in de haven van Haifa (3 augustus 2000), op rotsblokken ter hoogte van Tel Barukh ten noorden van Tel Aviv (13 september 2000) en op rotsblokken nabij Palmahim (augustus-september 2000).

Het onderzoek wordt voornamelijk uitgevoerd nabij Hadera en Haifa. In Hadera werd een heel grote populatie, bestaande uit zowel volwassen als juveniele exemplaren, aangetroffen op min of meer tegen golfslag beschutte rotsblokken, terwijl op de in de nabijheid gelegen stenen, die meer in de branding lagen, slechts de aanwezigheid van *Patella caerulea* en *Patella ulysiponensis* geregistreerd kon worden. In Haifa werden slechts drie exemplaren van *Cellana rota* gevonden, die net als de daar aanwezige schaalhorens behorende tot *Patella caerulea*, geheel misvormd waren. Het zeewater nabij de vindplaats in Haifa is veel sterker verontreinigd dan dat ter hoogte van Hadera.

Uit deze vondsten van levende exemplaren van *Cellana rota* blijkt dat deze soort zich in het oostelijk deel van de Middellandse Zee gevestigd heeft en zich daar ook voortplant. *Cellana rota* kan dus beschouwd worden als een geslaagde 'Lessepsian migrant'.

Materiaal van alle vindplaatsen bevindt zich in de TAU-verzameling. Mijn dank gaat uit naar Tamar Feldstein en haar collega-studenten voor het beschikbaar stellen van het besproken materiaal.

Summary

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean 2. Finally a confirmation of the presence of *Cellana rota*. Living specimens of the Indo-Pacific Limpet *Cellana rota* (Gmelin, 1791) (family Nacellidae) are reported from four localities along the coast of Israel: Haifa, Hadera, Tel Barukh near Tel Aviv and Palmahim. It can now be considered as an established Lessepsian migrant in the Eastern Mediterranean.

Literatuur

- Barash, A. & Z. Danin, 1973. The Indo-Pacific species of mollusca in the Mediterranean and notes on a collection from the Suez Canal. Israel J. Zool., 21(3-4): 301-374.
- Christiaens, J., 1967. Présence de la Patelle *Cellana rota* Gmelin en Méditerranée orientale. Bull. Mus. Nat. Hist. Nat., (2) 38(6): 903.
- Christiaens, J., 1974. Révision du genre *Patella* (Mollusca, Gastropoda). Bull. Mus. Nat. Hist. Nat., Paris, 182: 1305-1392.
- Powell, A.W.B., 1973. The Patellid limpets of the world (Patellidae). Indo-Pacific Moll., 3(15): 75-206.

(Zie voor het adres van de auteur pagina 135)